

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

De primis corporibus. Cap. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

STEPHANI THEVPOLI,

BENEDICTI F. P. A-

TRITII VENETI,

ACADEMICARVM

Contemplationum,

LIBER VIII.

DE PHYSICIS CORPORIBVS SIN-
gillatim consideratis.

De primis corporibus. CAP. I.

VONIAM iam ea sunt explicata,
quæ vniuersè ad mundi corpo-
rei declarationem pertinebant
ac insuper nota sunt simplicia
principia mundum, & partes e-
ius constituenta: reliquum est, vt de cunctis
corporum gradibus verba faciam; & sigillatim
conditiones, & naturam eorum considerem;
à primis, quæ elementa nuncupantur, exor-
diens. Prima vniuersum constituenta corpo-
ra, ex quibus cætera per inxtionem cõficiun-
tur; partim quatuor, partim quinque, iudicari
possunt. Quatuor sunt; quatenus omnia, vel
ad aerem, vel ad ignem, vel ad aquam, vel ad

S

terrâ rediguntur. Insuper, sunt quinque; quatenus in aere magnam puritatis, & impuritatis differentiam consideramus: ob quam Plato in Timæo, & Epinomide, cœlû dixit ignem; aerem puriorem sub cœlo collocatum, quem Arist. hyppecauma, siue fomitem incêsionis nuncupauit, dixit ætherem; sub quo aerem, aquam, & terram collocari cognouit. Rectius tamen prima corpora statuenda sunt quatuor, quàm quinque; quoniam ea quinque in quatuor demum rediguntur. Dari elementa corporea, adeò conspicuum est, vt superuacaneû sit ostendere. Pariter ea esse quatuor, sensu, & experientia certiùs cognoscimus, quàm ratione: attamen, quod primò sensu cognoscimus; mox ratione, cùm physica, tum mathematica comprobare valemus. Sensu cognoscimus elementa esse quatuor; quia in sola quatuor, non in plura, resoluti mixta omnia cognoscimus: ac insuper nobis ad ordinem eorum in vniuerso conuersis, sola quatuor subordinata, & verè distincta corpora sese offerunt. Quem numerum ratione physica comprobamus: nã mundus est specierum, & graduum omnium plenitudo; ideò tot in eo inueniuntur prima corpora, quot modis primæ qualitates sine pugna complicari possunt: id autem solis quatuor modis contingit fieri; vt Arist. in secundo de ortu, & interitu manifestauit: propterea quatuor sunt corpora prima. Præterea, id ipsû ostenditur medio sumpto à grauitate, & leuitate:

tate:

tate: nam rationi est consentaneum, vt detur corpus maximè graue; detur aliud sumè leue; ita etiã detur graue in respectu & leue in respectu. Demũ ratione mathematica numerus elementorũ quaternarius ostenditur: cùm enim Elemèta sint corpora conuenienti pportione pro mundi cõstitutione prædita; in quib. duo extrema considerantur, quæ mediis ligari debent: & quoniam media, quæ conuenienti ratione ligant solida, necessariò duo sunt, vt mathematici ostendunt: ideo necesse est, vt duodentur elementa intermedia, ex quibus vnã cum extremis quatuor confurgunt. Media autem, quæ geometrica pportione duo solida ligant, debere esse duo, manifestè patet in numeris: nam primus numerus solidus, est 8. secundus est 27. qui duo solidi numeri per 12. & 18. geometrica pportione, quæ sesquialtera est, ligantur; dicimus enim vt 27. ad 18. ita 18. ad 12. & 12. ad octo. Quatuor itaque sunt prima simplicia corpora, arcto nexu colligata; quæ denotantur per quatuor primas corporum proprietates: quæ sunt: solidum, denotãs terram; continuum, aquam; perspicuum, aerem; & visibile, ignem. Demum constat prima corpora debere esse quatuor, ex plenitudine numeri quaternarij; in quo totus denarius, qui est plenitudo numerorũ, includitur. Propterea Pythagorici plenitudinẽ aliquam designaturi, numero quaternario utebantur; & iure iurando testabantur, Naturæ perpetuò

fluentis fontem esse quadruplicem. Hinc ortum ducunt quatuor anni tempora, quatuor vniuersi prima pūcta, quatuor humores, quatuor simplicia temperamenta, & sic de multis. Præterea, quemadmodum mundus spiritalis, & incorporeus, ex quatuor constat; ex mente non participata, ex mente participata, ex anima, & ex natura: ita mundus corporeus, ex quatuor primis corporibus constare debet, proportionem eis respondentibus; nam ignis, supremæ menti; aer, menti participatæ; aqua, animæ; terra, naturæ, proportionem respondēt; quorū omnium caput, & princeps est Deus. Hæc prima & insignia corpora, mundum constituentia, elementa nuncupantur: sed tantum abest, vt elementa sint, vt neque etiam sint syllabæ; quemadmodum eruditè dixit Plato. Verè enim elementum, est id, quod est primum; vt in 5. Metaph. docuit Aristoteles: Hæc nuncupata elementa, multiplicem compositionem includunt. Primò enim constant ex materia, & participatione formæ. Secundo, in singulis singula, saltem ratione proprietatum, inueniuntur. Hinc asserimus in vniuerso elementa pura non inueniri: neque id est contra naturam, sed maximè consentaneum naturæ elementorum. Primò; quia puritas est affectio rerum à materia seiunctarum. Secundo; quia, vt in rebus incorporeis omnia sunt in omnibus, ita de corporibus se habere debet: corporea enim pro facultate imitantur incorporea,

rea,

rea, à quibus pendent: ac cùm ita se habeants
 vniuersum magis seruat, nedum in toto, ve-
 rùm etiam in singulis partibus naturam, &
 conditionem vniuersi. Tertiò: quia de ratione
 elementi, vt est elementum, hoc est, vt in alio
 inueniatur. Postremò: quia elementa viuunt,
 viuentia ex omnibus elementis constare de-
 bent, iure itaque in singulis elementis inue-
 niuntur omnia; denominantur tamen per id,
 quod exuperat, & dominatur. Quòd elemen-
 ta pura non sint, etiam fatentur Peripatetici;
 at dissentiunt: primò, quia negant ea esse ani-
 mata: secundò, quia censent prima corpora
 esse, non quatuor, sed quinque: cùm statuant
 cœlum omnino distinctum à natura elemen-
 torum. De prima dissensione egi, dum verba
 feci de animis spherarum: de altera in sequen-
 ti capite futurus est sermo.

*An Cœlum sit essentia quinta, penitus distincta à
 natura quatuor elementorum.*

CAP. II.

œlum est corpus, omnium opi-
 nione, eminentissimum, & diui-
 nissimum, omniumque consensu,
 sedes Deorum: quod vt maximè
 à sensibus nostris distat: ita nobilitate excellit,
 & cum difficultate cognoscitur. Putarunt
 primi Philosophi, eandem cœli, & mortalium
 esse materiam; & solùm differre cœlum à mor-
 talibus puritate, & impuritate: ideò dixerunt
 Egyptij, cœlum esse humorem concretum;